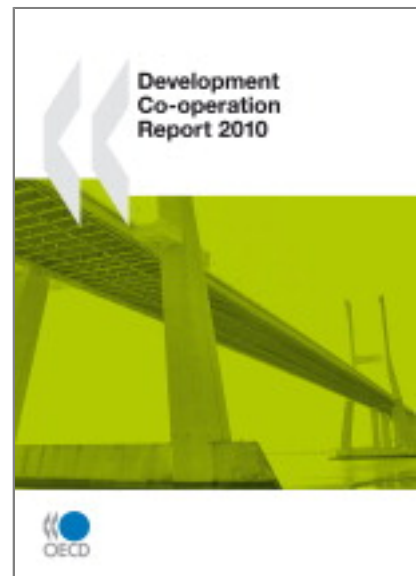

OECD *Multilingual Summaries*

Development Co-operation Report 2010

Summary in Swedish

Rapport om utvecklingssamarbete 2010

Sammanfattning på svenska

- Rapporten om utvecklingssamarbete, utgiven av OECD:s biståndskommitté (DAC), är det årliga huvuddokumentet med referensstatistik och analyser avseende de senaste trenderna inom internationellt bistånd.
- När endast fem år återstår innan millenniumutvecklingsmålen ska ha uppnåtts, återstår mycket att göra. Uppgiften har blivit ännu svårare på grund av de senaste årens kriser på ekonomins, livsmedelstillgångens och klimatets områden. Den här rapporten redogör för hur biståndskommittén snabbt har reagerat genom att eftertryckligt ha satt upp utvecklingsdimensionen av dessa kriser på den politiska dagordningen och att hålla givar- och mottagarländerna fokuserade på att ge mer hjälp och att leverera den snabbare.
- I tider av ekonomisk osäkerhet är det särskilt viktigt för hjälpen att den ger valuta för pengarna och att den inte missbrukas. Givar- och mottagarländerna har reagerat genom att skärpa vaksamheten mot korruption, sätta upp konkreta mål för utvecklingsarbetet och tydligt redovisa dess effekter, genom att alltmer arbeta via utvecklingsländernas egna system för att bygga upp kapacitet och genom att intensifiera satsningarna på de 30 fattigaste procenten av utvecklingsländerna – ett viktigt steg framåt för att förverkliga millenniumutvecklingsmålen. I rapporten redovisas också hur biståndskommitténs medlemsländer avser att göra sin hjälp verkligt effektiv under kommande decennier genom att tillse att klimatförändringen tas upp i alla deras programval och genom att ta fram ett bredare, mer mer inkluderande tillvägagångssätt.
- Rapporten publiceras också på Internet för att förbättra tillgängligheten av OECD:s biståndskommittés viktigaste arbetsresultat och tillgodose givar- och mottagarländernas behov genom att ge dem omedelbart och lätt tillträde till dess analyser och statistik.

"Den kombinerade effekten av livsmedels-, energi- och ekonomikriserna innebär en stor utmaning för utvecklingsintressenterna och aktualiserar en omprövning av utvecklingens verkliga effekter, frågan om hur man ska förklara dem, vad som verkligen ligger under dem samt vår förmåga att styra och ansvara för dem." (Eckhard Deutscher, OECD:s biståndskommittés ordförande.)

Rapporten om utvecklingssamarbete utges årligen av OECD:s biståndskommitté (DAC), ett forum för större bilaterala givarländer, som gör det möjligt för dem att arbeta tillsammans för att höja kostnadseffektiviteten av deras kombinerade ansträngningar att stödja en hållbar utveckling. Rapporten ger fakta om och analyser av de senaste trenderna inom internationellt utvecklingsbistånd.

I sin introduktion till den här rapporten (1:a kapitlet) påpekar Eckhard Deutscher att med bara fem år kvar för världen att nå millenniumutvecklingsmålen återstår mycket att göra. På grund av de kriser på ekonomins, livsmedelstillgångens och klimatets områden som vår planet står inför i dag är uppgiften nu ännu svårare än när man överenskom om målen år 2000.

Under det senaste året har biståndskommittén besvarat utmaningen genom satsningar på att hålla kvar krisernas utvecklingsdimension högt upp på den politiska dagordningen, medan den samtidigt har hjälpt givar- och mottagarländerna att utforma sin bästa svar på utmaningen. Deutscher påpekar att givar- och mottagarländerna måste undvika att se en kris som skäl för brandkårsutryckning. I stället måste de hålla fast vid ett klart och konsekvent fokus på de principer för effektiv hjälp som finns stadfästa i Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och Accra-agendan för handling (bilaga A): "Världen har förändrats på ett djupgående sätt, men våra utvecklingsmål är oförändrade."

Hur vi ska hålla våra löften

När den finansiella och ekonomiska krisens omfattning stod klar, kontrollerade givar- och mottagarländerna noggrant om nivåerna för det officiella utvecklingsbiståndet skulle drabbas. Lättnaden var påtaglig när biståndskommittén publicerade den officiella biståndsstatistiken för 2008, som visade att biståndsvolymer i absoluta tal hade nått sina högsta nivåer någonsin: 121,5 miljarder US-dollar. De flesta givarländerna planerar ytterligare ökning av biståndet, men det återstår dock en del för att infria utfästelserna som ställdes vid G8-mötet i Gleneagles och FN:s konferens Millennium +5, enligt vilka biståndet skulle höjas till 130 miljarder US-dollar senast 2010, räknat i 2004 års priser.* Inte alla givarländer har levt upp till sina åtaganden, och detta sätter allas trovärdighet på spel (1:a och 8:e kapitlen). Biståndskommittén kommer att fortsätta att följa upp givarländernas infrielse av sina biståndslöften.

Ett tillförlitligt kriterium på ett givarlands framsteg när det gäller att förbättra sin biståndsnivå är i vilken utsträckning deras hjälp ges utan kommersiella villkor, dvs. "frikopplade" från leverantörer i givarländerna. Inom ramen för Accra-agendan för handling lovade biståndskommitténs medlemsländer att snabbt ta bort villkoren från sitt bistånd. Även om givarländerna rapporterar att 79 procent av allt officiellt bilateralt utvecklingsbistånd är ovillkorat (siffror för 2007), ger den andel av biståndet som fortfarande går till givarländernas leverantörer likväl annledning till bekymmer.

* Eftersom några av målen var uttryckta som en procentuell andel av bruttonationalinkomsten (BNI), har sjunkande BNI i givarländer senare reducerat det sammanlagda värdet av denna projektion, till 124 miljarder US-dollar räknat i 2004 års priser.

Att visa att biståndet fungerar

I dessa tider av ekonomisk åtstramning vill både givar- och mottagarländernas medborgare ha garantier för att biståndet fungerar, att det ger valuta för pengarna och att det inte missbrukas av korruperade regeringar. Givar- och mottagarländerna försöker lösa dessa problem genom att:

- Ta itu med korruptionen. Parisdeklarationen om biståndets kostnadseffektivitet innehåller en tydlig, praktisk plan för en förbättring av utvecklingshjälpens kvalitet och gynnsamma effekter genom satsningar på korruptionsbekämpning. Givarländerna ska förbinda sig att öka stödet till utvecklingsländernas korruptionsmotverkande strävanden, i samverkan med dessas egna initiativ och genom att främja lokal handläggning av korruptionsmotverkande åtgärder. Givarländernas bidrag till initiativ som syftar till att förbättra den offentliga förvaltningen på sådana områden där korruption oftast tenderar att förekomma – exempelvis offentlig upphandling och finansförvaltningssystem – har hela tiden ökat (fig. 7.1, kap. 7).
- Resultatorientering. Många biståndskommittéanslutna medlemsländer reformerar f.n. sina utvecklingsbiståndssystem så att de ska styras "av och för resultat", med andra ord helt utformade för att få maximal fattigdomsminskande verkan och komma så nära de andra millenniumutvecklingsmålen (2:a kapitlet)

som möjligt. Så t.ex. tar numera fler givarländer fram projekt och program baserade på sina och/eller sina partnerländers förväntade resultat: de kontrollerar också att dessa program har tydligt formulerade mål, för att underlätta effektmätningen. Och fler givarländer bygger in mekanismer för kontroll av att informationen om resultaten kan användas vid utformningen av andra projekt och program. Att förankra sådana system – och flytta fokus från resursallokering till påtagliga effekter på fattigdomsminskning och andra prioriterade utvecklingsmål är emellertid en utmaning för samtliga givarländer.

- Effektmätning. Utvärdering – som gör det möjligt att mäta hur mycket närmare man har kommit utvecklingsmålen – är en mycket viktig mekanism för genomsynlighet och redovisningsbarhet. För att hjälpa givarländerna att förbättra sina utvärderingar och att allt mer arbeta för gemensamma mål är biståndskommittén i färd med att ta fram nya kvalitetsstandarder för utvärdering (2:a kapitlet).
- Informera om effekten. Det är inte lätt att visa och tala om för folk att biståndspengarna är väl förvaltade och att de får effekt. Eftersom Parisdeklarationens principer är fokuserade på processer – t.ex. kanalisering av biståndet genom ländernas egna system och givarländernas samverkan – är det svårt att tillskriva specifika givarländer faktiska resultat. Biståndskommitténs medlemsländer undersöker nya sätt att lösa detta kommunikationsproblem, att informera om resultat. Så t.ex. använder Japan partnerländernas egna resultatbedömningsramar (framtagna för uppföljning av utvecklingsframstegen) för sin redovisning. Med detta tillvägagångssätt kan man använda delade indikatorer, särskilt sådana som överenskommit med partnerländerna (2:a kapitlet).

Kapacitetsuppbyggnad för kostnadseffektiv utveckling

För att biståndet ska bli kostnadseffektivt, måste givarländerna ge partnerländernas utvecklingsprioriteringar företräde framför sina egna utvecklingspolitiska program och rutiner. Detta innebär bl.a. att använda ett lands egna förvaltningssystem för distributionen av hjälpen (3:e kapitlet). Decenniers erfarenhet av utvecklingsarbete visar att ett lands förmåga att bestämma om sin egen framtid försvagas, om landets egna system och program sidsteppas. Uppnår givarländerna OECD:s mål att använda ländernas interna strukturer för det stora flertalet av sina biståndssatsningar? Bara 45 procent av biståndet till de år 2008 undersökta 54 utvecklingsländerna gick via dessa länders finansförvaltningssystem (fig. 3.1, kap. 3), och i några fall sjönk användningen av partnerländernas interna system mellan 1995 och 2007,

På grund av oron för korruption eller kapacitetsbrist befarar många givarländer att det är alltför riskabelt att låta ett utvecklingsland ensamt bestämma över vad det ska göra med sina biståndspengar. Den uppfattade risken med att använda mottagarländernas interna system behöver emellertid vägas mot vinsterna, som ofta inte förstås eller inte redovisas tillräckligt bra. En orsak är att vinsterna är kollektiva, långsiktiga och svårbestämbara.

OECD:s biståndskommitté uppmuntrar och stödjer givarländernas användning av mottagarländernas interna system och kan till sin glädje notera de framsteg som görs av en del givarländer när det gäller att systematiskt stödja och utvärdera användningen av mottagarländerns interna system i sina program. Så t.ex. har EU-kommissionen skapat ett internt informationssystem för att övervaka framstegen i användningen av mottagarländernas interna administrativa system. Några givarländer anmodar även civilsamhälleliga partners att arbeta via mottagarländernas interna system. Biståndskommittén har inrättat ett globalt partnerskap för stärkande och användning av mottagarländernas interna system; i det ingår givar- och partnerländer under Ghanas och USA:s gemensamma ordförandeskap.

Vägen framåt: Utveckling som vanligt är ej längre ett alternativ

De svårigheter som spärrar vägen till millennieutvecklingsmålen uppnående låter sig inte övervinnas av en försiktig och inskränkt dagordning. De senaste åren har demonstrerat hur globala faktorer bortom biståndet har ett enormt inflytande på utvecklingen. Mer fundamentala reformer och samordnade satsningar, som sträcker sig bortom den traditionella biståndsarenan, har nu avgörande betydelse.

För det första måste klimatämningsfrågan tas upp, om inte arbetet på att finna lösningen av andra kärnproblem ska allvarligt undermineras (tab. 5.1, kap. 5).

Samtidigt som industriländerna är i färd med att utarbeta de bästa strategierna för en reduktion av växthusgasutsläppen, behöver alla länder gå vidare på vägen mot ett "lågkolsamhälle". Och utvecklingsländerna behöver medverka till en lindring av effekterna av en redan nu pågående klimatförändring. Anpassningsåtgärderna måste bli permanenta beståndsdelar av den ekonomiska politiken, av utvecklingsprojekten och de internationella biståndssatsningarna. Biståndskommittén har tagit fram policyriktlinjer för integrering av klimatförändringsanpassningen i utvecklingssamarbetet på samtliga nivåer, från lokal nivå till projektnivå och ända

upp till nationell politisk nivå. Även om partnerländerna i tredje världen måste stå i spetsen för ansträngningarna att integrera klimatförändringsanpassningen, har givarländerna en avgörande roll att spela för att stödja deras satsningar, antingen genom direkt finansiering eller genom att främja kapacitetssuppleering, t.ex. för klimatövervakning eller bedömning av framtida effekter av klimatförändring och anpassningsprioritering på nationell nivå (5:e kapitlet).

För det andra nödgas vi konstatera att trots att många länder gör framsteg mot uppnåendet av millennieutvecklingsmålen, sackar en tredjedel av alla utvecklingsländer efter (fig. 6.1, kap. 6). Denna grupp, bestående av ca 50 länder, utgör de fattigaste av de fattiga. I de flesta av dem förvärras situationen av våldsamma konflikter och svag statsmakt. Och även om de är mottagare av 38 procent av hela det deklarerade utvecklingsbiståndet, måste dessa sårbara staters förhållanden oundgängligen förbättras om vi ska kunna uppnå millennieutvecklingsmålen. I medvetande om att sårbara stater kräver särskild uppmärksamhet har OECD-ländernas utvecklingsministrar skrivit på "Tio principer för meningsfullt internationellt engagemang i sårbara stater och situationer" (2007). Arbetet med att följa upp genomförandet av dessa principer i sex sårbara stater har bevisat att de erbjuder en användbar ram för vägledning av agerandet under sådana komplexa och svåra bakgrundsforhållanden.

För det tredje anser de flesta låginkomstländer att handeln är den viktigaste komponenten i deras tillväxt- och fattigdomsbekämpningsstrategier. Marknadernas ökande öppenhet behöver ledsagas av program, som fördelar handelns vinster rättvist mellan utvecklingsländerna och inom länderna själva, så att det blir lättare att lyfta upp de berörda befolkningarna ur fattigdomens grepp (4:e kapitlet). Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av den ekonomiska krisen, som har orsakat en minskning av handelsflödena med ca tio procent, varigenom tilliten till handelns roll som motor för tillväxt och fattigdomsminskning har undergrävt. Initiativet "Bistånd för handel" syftar till att hjälpa utvecklingsländerna att eliminera flaskhalsar av olika slag (relaterade till information, politik, formaliteter och infrastruktur), som hindrar många av dem från att dra nytta av lättare tillträde till den internationella marknaden eller från att konkurrera ned rikare länder. OECD:s uppföljning på senare tid av detta initiativ påvisar åtskilliga resultat sedan dess tillkomst år 2005 i form av förbättrade ekonomiska resultat genom "Bistånd för handel" och resurstillskott från givarländerna.

I ljuset av dessa förändrade globala förutsättningar måste Biståndskommittén – sådan vi känner den i dag – förändras för att framsteg på dessa och andra viktiga områden ska bli möjliga. Framtidens Biståndskommitté kommer att vara mycket mer involverad i den utökade skaran av givar- och mottagarländer. Den kommer att se till att programmen blir konsekventa över hela linjen, inte bara med avseende på själva bistånds- och utvecklingsprogrammen. Den kommer att föra in frågekomplex som klimatförändring och rättvis världshandel vid programmets utformning och genomförande. Detta kommer att kräva bättre och precisare policyverktyg, bl.a. kollegiala utvärderingar och statistik (8:e kapitlet). Det kommer att betyda att man fäster större avseende vid uppföljningseffekter och inbördes redovisningsansvar. Slutligen kommer det att innebära att de ansvariga måste vara mer involverade och "proaktiva" i sitt samarbete med andra, t.ex. genom att öka antalet anslutningar till Biståndskommittén, vars ordförande säger: "Vi måste se utvecklingssamarbetet som en strategisk investering i en gemensam framtid. I en globaliserad värld är detta ett av de viktigaste verktygen för att åstadkomma stabilitet, ekonomisk integration, säkerhet till liv och lem samt lika chanser för alla."

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116
Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights/

